

Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu
*Ministerie van Volksgezondheid,
Welzijn en Sport*

Bloedgroep- antistoffen en *zwangerschap*

Als nader onderzoek nodig is

Onderzoek naar bloedgroepantistoffen

In deze folder geven wij u informatie over bloedgroepantistoffen en wat zij betekenen als u zwanger bent. Bloedgroepantistoffen kunnen het bloed van het ongeboren kind afbreken. Het kind kan dan bloedarmoede krijgen. Het is belangrijk om goed te controleren of dit gebeurt en op tijd in te grijpen als dat nodig is. Daarom krijgen alle zwangere vrouwen rond de 12^e week een onderzoek aangeboden om te kijken of zij bloedgroepantistoffen hebben.

Als u na het lezen nog vragen hebt, aarzel dan niet en stel deze gerust aan degene die uw zwangerschap begeleidt.

Ons bloed

Om duidelijk te maken wat bloedgroepantistoffen zijn, leggen we eerst uit wat bloedgroepen zijn.

Wat zijn bloedgroepen?

Bloed ziet er met het blote oog uit als een dikke rode vloeistof. In deze vloeistof zitten miljarden cellen, zoals rode bloedcellen, witte bloedcellen en bloedplaatjes. Op de rode bloedcellen zitten stofjes (eiwitten) die bepalen welke bloedgroep iemand heeft. De meest bekende bloedgroepen zijn die van het ABO-systeem en de Rhesus D-factor. Daarnaast zijn er nog ruim 200 andere bloedgroepen.

Wat zijn bloedgroepantistoffen?

Ons lichaam kan antistoffen maken tegen bloedgroepen die we zelf niet hebben. Zij heten bloedgroepantistoffen of kortweg antistoffen.

Wanneer maakt iemand bloedgroepantistoffen?

Dat kan gebeuren als iemand in contact komt met bloed van een persoon met een andere bloedgroep, bijvoorbeeld door een bloedtransfusie of zwangerschap. Soms komt er tijdens de zwangerschap of bevalling een beetje bloed van het kind bij de moeder. Als het kind een andere bloedgroep heeft dan de moeder, kan de moeder antistoffen maken tegen het bloed van het kind.

Zijn bloedgroepantistoffen schadelijk?

De moeder heeft zelf geen last van de antistoffen. Maar soms geven deze antistoffen problemen tijdens een zwangerschap. De antistoffen van de moeder kunnen het bloed van het kind afbreken waardoor het kind bloedarmoede krijgt. Soms gebeurt dat voor de geboorte al en soms pas erna.

Bloedonderzoek

Alle zwangere vrouwen krijgen rond de 12^e week een onderzoek aangeboden om te kijken of zij bloedgroep-antistoffen hebben. U krijgt deze folder omdat u een 'positieve uitslag' hebt op de test voor bloedgroep-antistoffen.

Wat betekent: een 'positieve' uitslag?

Een 'positieve' uitslag van het bloedonderzoek wil zeggen dat u waarschijnlijk bloedgroepantistoffen in uw bloed hebt. Het is belangrijk om dit goed uit te zoeken. De laboratoria van Sanquin in Amsterdam en het BIBO in Groningen zijn gespecialiseerd in dit onderzoek. Het bloed zal naar een van deze twee laboratoria worden gestuurd voor verder onderzoek. Soms moet voor dit onderzoek opnieuw bloed worden afgenomen.

Nader onderzoek door gespecialiseerd laboratorium

Het onderzoek door het gespecialiseerde laboratorium geeft antwoord op de volgende vragen:

Zijn er inderdaad bloedgroepantistoffen aanwezig?

Bij ongeveer 1 op de 5 vrouwen met een 'positieve' uitslag blijkt uit het vervolgonderzoek dat er toch geen antistoffen zijn.

Om welke bloedgroepantistoffen gaat het?

Er zijn veel verschillende antistoffen. Het is belangrijk om te weten om welke antistoffen het gaat. Bij ongeveer de helft van de zwangeren gaat het om antistoffen die de moederkoek niet kunnen passeren. Deze antistoffen komen dus niet bij het kind en kunnen geen kwaad tijdens de zwangerschap. Extra controles zijn dan niet nodig.

Hoe sterk zijn de bloedgroepantistoffen?

Sommige antistoffen zijn sterker en beter in staat om het bloed van het kind af te breken dan andere. Om te bepalen of een behandeling van het kind nodig is, is het belangrijk om te weten hoe sterk de antistoffen zijn.

Wat is de bloedgroep van het kind?

De antistoffen van de moeder kunnen het bloed van het kind alleen afbreken als ze gericht zijn tegen de bloedgroep van het kind. Om te weten welke bloedgroep het kind heeft, kan het nodig zijn om ook de bloedgroep van de vader te bepalen.

De uitslag van het gespecialiseerde laboratorium

Verschillende uitslagen zijn mogelijk.

Uitslag: geen bloedgroepantistoffen

De moeder heeft geen antistoffen die het bloed van het kind zullen afbreken. De verloskundige of huisarts kan de zwangerschap dan verder begeleiden. Extra controles zijn niet nodig.

Uitslag: bloedgroepantistoffen gevonden

De moeder heeft antistoffen die het bloed van het kind kunnen afbreken. Het is dan belangrijk het bloedonderzoek regelmatig te herhalen. Het laboratorium zal onderzoeken hoe actief de antistoffen in het bloed van de moeder zijn en hoe groot de kans is dat zij het bloed van het kind afbreken. Als de uitslagen van de onderzoeken goed blijven, kan de verloskundige of huisarts de zwangerschap verder begeleiden. Soms zijn extra controles nodig en neemt de gynaecoloog de zorg over.

Als extra controles nodig zijn

De gynaecoloog zal regelmatig controleren of bij het kind bloedarmoede ontstaat en hoe ernstig dit is. Dat kan door het bloedonderzoek bij de moeder te herhalen en door echoscopisch onderzoek van de baby.

Als de controles geen ernstige afwijkingen laten zien, kan de bevalling gewoon rond de uitgerekende datum plaatsvinden.

Als er aanwijzingen zijn dat bij het kind ernstige bloedarmoede ontstaat, kan het nodig zijn om de bevalling vroegtijdig in te leiden of een keizersnede te doen. Heel soms is het nodig het kind al voor de geboorte te behandelen.

Samengevat

Als bloedgroepantistoffen zijn gevonden:

- Uw bloed wordt opgestuurd naar een gespecialiseerd laboratorium: Sanquin of BIBO.
- Het gespecialiseerde laboratorium onderzoekt nog een keer of het bloed antistoffen bevat.
- Als het gespecialiseerde laboratorium ook antistoffen vindt, is het belangrijk om te weten:
 - om welke antistoffen het gaat;
 - of de antistoffen de moederkoek kunnen passeren;
 - hoe sterk de antistoffen zijn.
- Als uit het onderzoek blijkt dat de antistoffen schadelijk kunnen zijn voor het kind, is bloedonderzoek bij de vader nodig. Als de vader de bloedgroep heeft waartegen de antistoffen van de moeder zich richten, dan is er een kans dat het kind deze bloedgroep ook heeft. Onderzoek bij de vader wijst uit hoe groot de kans is dat het kind ook deze bloedgroep heeft.
- De uitslagen van deze onderzoeken bepalen of u voor de begeleiding van de zwangerschap bij de verloskundige/huisarts kunt blijven. Soms wordt een zwangere vrouw doorverwezen naar de gynaecoloog.

Als u niet zeker weet of uw partner de vader is van het kind, is het verstandig dit aan de gynaecoloog of verloskundige te vertellen. Doet u dat liever als uw partner er niet bij is? Bel dan buiten het spreekuur met degene die uw zwangerschap begeleidt om deze informatie door te geven. Deze gaat vertrouwelijk om met de informatie en zal het zeker niet aan uw partner vertellen.

Registratie van gegevens

Het is belangrijk dat een arts of verloskundige weet dat u bloedgroepantistoffen heeft. Daarom krijgt u een transfusiekaartje. Uw gegevens worden ook opgenomen in een landelijk informatiesysteem, dat beheerd wordt door Stichting Sanquin Bloedvoorziening. Als u in de toekomst bloed nodig hebt, kan het bloedtransfusielaboratorium uw gegevens inzien. De Wet Bescherming Persoonsgegevens is op de registratie van toepassing. Uw gegevens worden nooit zonder toestemming aan derden gegeven.

Meer informatie

Kijk op www.rivm.nl/bloedonderzoek-zwangeren voor meer informatie.

U vindt daar ook een stripverhaal met uitleg over het onderzoek: “Zwangerschap en antistoffen in je bloed”.

*U herkent de bevolkingsonderzoeken
aan dit logo:*

bevolkingsonderzoek

Dit is een publicatie van:

**Rijksinstituut voor Volksgezondheid
en Milieu**

www.rivm.nl

Juni 2016

RIVM. *De zorg voor morgen begint vandaag*